

ФАХОВІ НАУКОВІ ЖУРНАЛИ УКРАЇНИ: КАТЕГОРІЯ, ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ЗАКОНОДАВЧІ ВИМОГИ

Джерело: журнал “Наука та метрика”
Головна / Аналітика / 2025-05-12

 <https://nim.media>

Сьогодні українські дослідники повинні публікувати свої роботи у фахових виданнях, що є однією з основних умов для ведення наукової діяльності. Наявність публікацій у фахових виданнях є однією з вимог законодавства України для здобуття наукових ступенів і вчених звань. У цій статті ми розглянемо які існують категорії фахових журналів, скільки публікацій потрібно та якими законодавчими актами це встановлено.

ЩО ТАКЕ ФАХОВИЙ ЖУРНАЛ?

Фахове періодичний журнал – наукове видання, яке може виходити як у друкованій, так і в електронній формі, та включене до офіційного Переліку видань, затвердженого Департаментом атестації кадрів Міністерства освіти і науки України. Фахові видання класифікують за категоріями «А» та «Б».

Перелік електронних і друкованих фахових журналів, у яких можуть бути опубліковані результати досліджень для здобуття наукових ступенів доктора філософії та доктора наук затверджено на законодавчому рівні України. За посиланням нижче ви можете знайти актуальний перелік фахових періодичних журналів України станом на кінець квітня 2025 року.

<https://cutt.ly/QrBA0CFe>

Для чого потрібні
публікації у фахових
виданнях?

1

Здобуття
вченого звання
старшого
дослідника

2

Здобуття
вченого звання
доцента

3

Здобуття
вченого звання
професора

4

Захист
кандидатської
дисертації та
здобуття ступеня
кандидата наук

5

Захист
докторської
дисертації та
здобуття ступеня
доктора наук

6

Проходження
щорічної
атестації

КАТЕГОРІЇ ФАХОВИХ ПЕРІОДИЧНИХ ЖУРНАЛІВ

Фахові журнали категорії «А»

Журнали цієї категорії вважаються одними з найпрестижніших у науковому середовищі. Вони індексуються в авторитетних міжнародних базах даних, таких як Scopus і Web of Science.

Публікація в таких виданнях підвищує науковий авторитет автора, однак вимоги до матеріалів є дуже високими, а процес відбору досліджень – ретельно контрольованим.

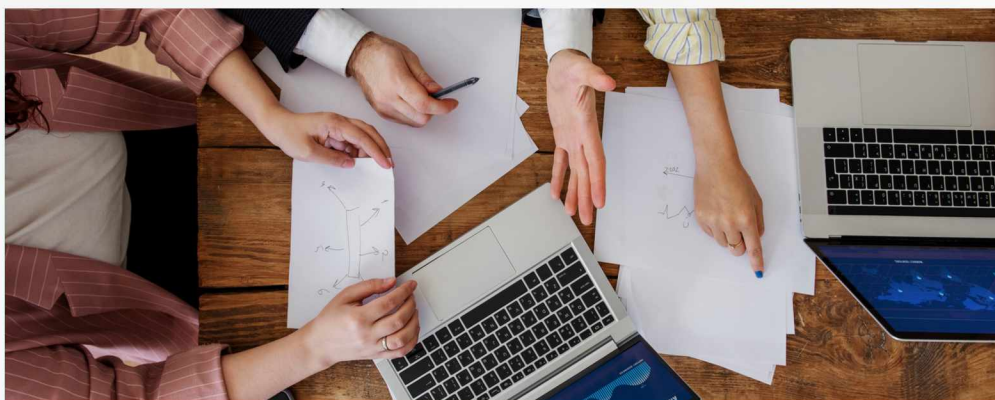
Фахові журнали категорії «Б»

Журнали категорії «Б» входять до профільних міжнародних наукових баз, а також відповідають всім вимогам та критеріям, встановленим у Порядку формування Переліку наукових фахових видань України

(<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/z0148-18?lang=uk#Text>).

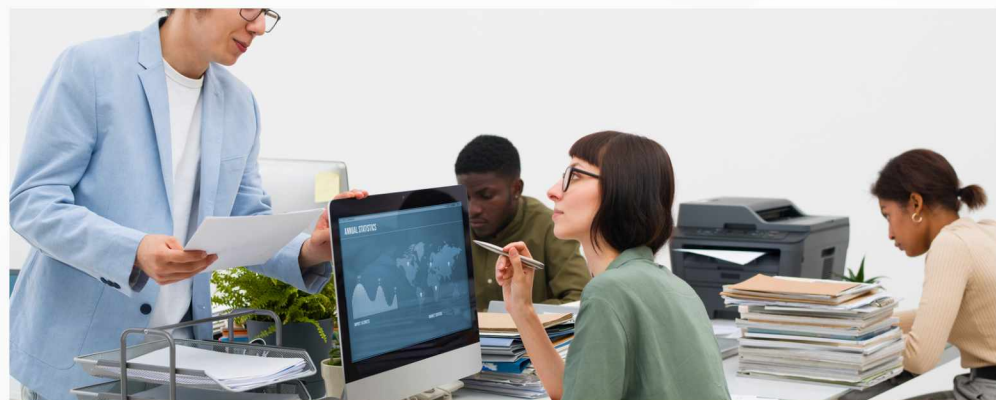
Вони утворюють найбільшу групу фахових журналів.

ЖУРНАЛИ КАТЕГОРІЇ «Б» ПОВИННІ ВІДПОВІДАТИ ТАКИМ ВИМОГАМ:

1

Наявність свідоцтва про державну реєстрацію засобу масової інформації з всеукраїнською та/або міжнародною сферою розповсюдження (для друкованих періодичних наукових видань).

2

Підтверджений ISSN-номер на вебсайті Міжнародного центру реєстрації та дотримання заявленої періодичності.

3

Кожна наукова публікація повинна мати активний DOI, що перенаправляє на вебсторінку видання.

ЖУРНАЛИ КАТЕГОРІЇ «Б» ПОВИННІ ВІДПОВІДАТИ ТАКИМ ВИМОГАМ:

4

Наявність вебсайту або вебсторінки видання з українським та англійським інтерфейсами (дозволено й інші мови, відповідні до сфери поширення).

5

Розміщення на платформі «Наукова періодика України» НБУ ім. В. І. Вернадського та у Національному репозитарії академічних текстів: у відкритому доступі – електронні копії, за передплатою – бібліографічні описи та анотації.

6

Незалежне рецензування матеріалів фахівцями з науковим ступенем, щонайменше трьома публікаціями у виданнях категорії «А», «Б» або в індексованих у Web of Science / Scopus (за останні 5 років).

7

У кожній із заявлених (до 5) галузей знань редакційна колегія має включати щонайменше 7 докторів наук, що проводять дослідження за відповідними спеціальностями, з яких не менше 3-х мають публікації, що відповідають профілю видання.

ПУБЛІКАЦІЇ ДЛЯ ДОКТОРА НАУК І ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ

Доктор філософії – щонайменше 3 наукові статті.

Статті враховуються за темою дисертації тільки за наявності активного ідентифікатора DOI (Digital Object Identifier), за винятком тих, що містять інформацію, яка є державною таємницею, або яка призначена для службового користування.

Доктор наук – щонайменше 20 наукових статей.

Однією з обов'язкових вимог є наявність публікацій наукових статей за тематикою докторської дисертації у періодичних виданнях, що входять до наукометричних баз Web of Science або Scopus. Це правило не застосовується до здобувачів, чиї дисертації містять відомості, що становлять державну таємницю.

Наукові публікації для здобуття ступеня доктора філософії

Статті у наукових
фахових видань України

Статті у базах даних
Web of Science і Scopus

Не більше одного
патенту на винахід

Одноосібні монографії

Наукові публікації для здобуття ступеня доктора наук

Статті у наукових виданнях, що входять до Переліку наукових фахових видань України.

Статті у наукових періодичних виданнях інших держав із напрямку, з якого підготовлено дисертацію.

Щонайменше 3 статті, а через рік після припинення або скасування воєнного стану – не менше ніж 5 статей, опублікованих у 2 різних періодичних виданнях категорії «А» Переліку наукових фахових видань України або в закордонних виданнях,

Не більше ніж 2 патенти на винахід, що пройшли кваліфікаційну експертизу.

Не більше ніж 2 монографії або розділи у колективних монографіях.

Не більше ніж 1 посібник (для дисертацій з галузі педагогічних наук).

ЧИ ПОТРІБНІ СТУДЕНТАМ ПУБЛІКАЦІЇ У ФАХОВИХ ЖУРНАЛАХ?

Наукова публікація може стати важливим доповненням до бакалаврської роботи, справляючи позитивне враження на екзаменаційну комісію під час захисту. Зазвичай стаття стосується одного з аспектів дипломного дослідження, що демонструє глибоке розуміння теми та відповідальний підхід з боку студента. Публікація у фаховому журналі за напрямом диплома може виступити додатковим аргументом на користь вищої оцінки.

ЧИ ПОТРІБНІ СТУДЕНТАМ ПУБЛІКАЦІЇ У ФАХОВИХ ЖУРНАЛАХ?

Для магістрантів підготовка статті у фаховому журналі є важливим етапом у фіксації результатів дослідження, підготовці до написання магістерської роботи та формуванні академічного іміджу. Рекомендується обирати тему, яка логічно продовжує попередні дослідження, зокрема бакалаврські. Це не лише поглиблює вже опрацьований матеріал, але й закладає основу для подальших наукових пошуків, включно з потенційною кандидатською дисертацією. Публікація сприяє інтеграції у наукову спільноту, дає змогу отримати професійні відгуки, налагодити контакти, долучитися до наукових дискусій, а також відкриває перспективи академічного зростання – вступ до аспірантури, участь у конкурсах на гранти, отримання стипендій і представлення результатів на міжнародних конференціях.

ЯК ПРИСКОРИТИ ПУБЛІКАЦІЮ СТАТТІ У ФАХОВОМУ ЖУРНАЛІ?

Правильний вибір журналу

Перед поданням статті на публікацію необхідно детально ознайомитися з діяльністю журналу – його репутацією, науковими напрямками, періодичністю випусків, редакційною політикою, історією тощо

Відповідне оформлення статті

Кожен журнал має власні вимоги до оформлення матеріалів. Багато з них є спільними, але існують і відмінності. Щоб прискорити публікацію, потрібно ретельно ознайомитися з усіма вимогами, зазначеними на сайті видання, і оформити статтю відповідно до них. Це дозволить скоротити тривалість етапів рецензування та доопрацювання, а отже – пришвидшити процес ухвалення статті і її публікації

Постійний контакт з редакцією

Затримки в публікації наукової статті часто пов'язані з комунікацією з редакцією. Оперативні відповіді на запити редакторів і рецензентів сприятимуть пришвидшенню процесу оцінювання та публікації. Рекомендується регулярно перевіряти папку «Спам» у пошті, оскільки листи від редакції іноді потрапляють туди, що може спричинити непорозуміння між автором і редакцією

Відкритий доступ

Обирайте журнали з відкритим доступом – вони часто мають короткий період рецензування і швидший процес публікації

Публікація результатів дослідження у фаховому журналі свідчить про високий рівень підготовки та ґрунтовне опрацювання теми автором. Це демонструє, що дослідник глибоко занурився у питання, яке він вивчає. У деяких випадках наявність публікації є обов'язковою вимогою, в інших – додатковою перевагою. Наприклад, для дипломних проєктів публікація не є обов'язковою, проте під час захисту вона може справити позитивне враження на комісію. Публікації за темою дослідження підсилюють наукову позицію автора.

